

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

*Погріщук Г. Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Мельник В.І., д.е.н, доцент, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій,
ВННІЕ ТНЕУ, м. Вінниця, Україна*

Процеси відтворення у сільському господарстві ґрунтуються на тому, що виробнича сфера тісно пов'язана з природно-біологічною, що визначає потребу системних упроваджень результатів науково-дослідницької діяльності, які спонукають до позитивних якісних та кількісних змін у формуванні взаємозв'язків біо- та техосфери і впливають на екологічний стан навколишнього середовища.

Особливостями відтворювальних процесів зумовлений характер інноваційних зрушень у сільськогосподарському виробництві, зокрема до них слід віднести: поетапність формування інноваційного потенціалу – залежно від застосованої технології виробництва; вплив природних чинників на часові параметри реалізації інноваційних проектів, залежність від розвитку інноваційної інфраструктури, територіальної організації, спеціалізації, концентрації та науково-виробничої інтеграції, наявності спеціалізованих науково-дослідних установ та ін., що лежить в основі реалізації концепції переходу до інноваційно-орієнтованого типу відтворення у сільськогосподарському виробництві.

У сільському господарстві дотримання інноваційних орієнтирів вимагає розробки відповідних заходів, спрямованих на здійснення інноваційних процесів і прискорення науково-технічного розвитку виробництва, зберігання і переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

На жаль, в Україні поки що не створено ефективної системи інноваційного забезпечення аграрної галузі. В окремих галузях все ще переважають системи ведення господарства, в основі яких знаходяться застарілі технології, що не дозволяє досягти суттєвого зниження витратоутворюючих факторів виробництва й підвищити конкурентоспроможність продукції [1].

Інноваційний розвиток у сільському господарстві має відбуватись за такими напрямками:

- інформатизація виробничого процесу та його обслуговуючої системи, запровадження сучасної комп'ютерної бази та створення мережі користувачів серед працівників підприємств;
- налагодження співпраці товаровиробників з науково-дослідними організаціями та впровадження у виробництво новітніх досягнень селекції, розсадництва та догляду за культурами;
- створення ефективної системи управління колективами на базі оптимального поєднання організаційно-розпорядчих, економічних та соціально-психологічних методів управління;

- підвищення якісних характеристик кадрового потенціалу, шляхом створення галузевих та міжгалузевих центрів щодо підвищення кваліфікації персоналу;
- створення дієвої системи матеріально-технічного забезпечення підприємств;
- поглиблення вертикальної та горизонтальної інтеграції виробництва, переробки та реалізації продукції.

Ефективність діяльності господарюючих суб'єктів щодо орієнтації на інновації та реалізації інноваційних проектів базується на їх спроможності до сприйняття новацій та їх впровадження у виробничо-господарську діяльність з метою раціоналізації використання ресурсів, мінімізації ручної праці, оптимізації витрат коштів на всіх стадіях виробничого процесу, дотримання технологічно-технічних параметрів та запровадження сучасних стандартів виробництва, або ж з метою збільшення обсягів виробленої продукції, що спрямовані на поліпшення умов праці та життєдіяльності населення.

Активізація відтворювальних процесів в системі інноваційно-орієнтованого сільськогосподарського виробництва може бути реалізована через систему заходів організаційно-економічного характеру, яка спрямована на здійснення інноваційних процесів і прискорення науково-технічного розвитку через розробку, впровадження та використання наукових розробок у виробництві сільськогосподарської продукції, просуванні її на ринок, реалізацію та матеріально-технічне забезпечення розширеного циклу прогресивного відтворення.

Можливість активізації відтворювальних процесів на основі впровадження інновацій на рівні окремих суб'єктів господарювання у виробничий процес визначається сукупністю наступних факторів:

- наявність у підприємства можливості щодо придбання ліцензій та впровадження новітніх розробок;
- формуванням організаційно-виробничої структури дослідницького типу;
- забезпеченість виробництва кадрами в необхідній кількості, кваліфікація яких дозволяє здійснювати роботи пов'язані з використанням новітніх розробок;
- можливість здійснювати фінансування наукових досліджень та реалізації дослідно-конструкторських робіт;
- залучення інвестиційних ресурсів для придбання нових матеріально-технічних засобів та оновлення наявних.

Основні завдання, які стоять перед агропромисловим комплексом, можна сформулювати наступним чином: на основі новітніх наукових розробок і технологій забезпечити ефективний розвиток галузі рослинництва та стабілізацію тваринництва, здійснивши перехід до розширеного відтворення галузі на власній ресурсній базі, а також за рахунок залучення додаткових фінансових коштів інвесторів, державних цільових програм, місцевого бюджету [2].

Важливе значення для України має досвід інших країн та регіональних формувань, в яких функціонування сільського господарства здійснюється при дотриманні ринкових засад і проведенні активних регуляторних заходів. Змішана модель підтримки галузі, засоби і методи її запровадження об'єктивно мають бути

глобальними за формами і раціональними за змістом, оскільки є суттєві відмінності національних економік у наявних факторах сталого економічного розвитку.

Результативність інноваційного розвитку аграрного сектору економіки визначається здатністю системи управління забезпечити ефект від впровадження різних видів інновацій на різних ієрархічних рівнях (включаючи й аграрні підприємства) та ефективністю здійснення змін у підсистемах. При цьому повинні враховуватися фактори впливу на сприйняття вітчизняними аграрними підприємствами інновацій зовнішньої та внутрішньої спрямованості, а також необхідність діагностики та оцінки факторів забезпечення успіху: агресивності стратегій, інтеграції, втручання, рівня саморегулювання в організації, здатності до передбачення напрямів змін, темпів зростання компетенції команди, напрямів змін у цінностях, переконаннях, технологіях і філософії мислення [3].

Для ефективного розвитку агропромислового виробництва необхідне поєднання організаційно-економічних чинників з технічними та технологічними. Умовою успішного розвитку та ефективного функціонування галузей сільського господарства є підвищення якості і безпеки продуктів харчування, що виробляються, що може відбуватись лише шляхом реалізації інноваційної політики та інвестиційного забезпечення науково-технічних досліджень, технологічних регламентів, стандартів, що відповідають світовому рівню та враховують фактор екологічної безпеки.

До основних напрямків реалізації інноваційної політики сільського господарського розвитку належать: формування загальної структури галузевої й інвестиційно-інноваційної системи; формування сталого організаційно-економічного механізму управління та стимулювання розвитку інноваційних процесів на всіх рівнях; вдосконалення нормативно-правового забезпечення здійснення інноваційної діяльності.

Визначальними пріоритетами у формуванні системи інноваційно-орієнтованого сільського господарства слід вважати такі: модернізацію діючих виробництв із впровадженням енергозберігаючих технологій виробництва, переробки, розширення експортних потужностей; скорочення енергомістких, екологобезпечних виробництв; широкомасштабне використання новітніх науково-технічних досягнень з відповідним інвестиційним забезпеченням; покращення забезпечення підприємств висококваліфікованими кадрами; формування цілісної інфраструктури ринку, державної системи моніторингу ринку сільськогосподарської продукції й продовольчих товарів.

Список літератури:

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182с.

2. Савранчук В.В. Інноваційні засади реформування В АПК як шлях до ефективного розвитку / В.В. Савранчук, І.М. Семеняка, А.Л. Семеняка,

А.Л. Андрієнко //Агропромислове виробництво України – стан та перспективи розвитку: матеріали IV Всеукр. наук.- практ. конф. (25–26 березня 2010 р.): наук. збірник «Вісник Степу» Вип. 7. – Кіровоград, 2010. – С. 3–8.

3. Тарабнін О.Є. Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки в сучасних умовах / О.Є. Тарабнін, І.Г. Піменов // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://inb.dnsgb.com.ua/2011-2/11_tarabrin.pdf.

ОЦІНЮВАННЯ ГОТОВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДО СПРИЙНЯТТЯ ІННОВАЦІЙ

*Разінькова М.Ю., викладач кафедри менеджменту,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна*

Головною складовою системної модернізації промислового комплексу України у сфері структурної розбудови організаційного механізму управління інноваційними процесами у визначеній перспективі має стати насамперед активізація і підтримка з боку держави інноваційної спрямованості структурних перетворень за рахунок стимулювання розвитку наукомістких і високотехнологічних галузей, особливо машинобудівного комплексу та створення на цій основі умов для техніко-технологічного оновлення виробництва з метою підвищення конкурентоспроможності українських товарів на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Проектування організаційної структури управління підприємством є одним з найбільш складних управлінських завдань. Проектування організаційної структури (ПОС) – це систематична зміна складу, внутрішніх зв'язків і залежностей підсистем, які складають підприємство, та його формальної організаційної структури на основі використання об'єктивних законів організації та у відповідності із перетворенням умов господарювання. ПОС є одним з етапів процесу стратегічного планування господарської діяльності, до складових якого належать: аналіз поточного стану й перспектив розвитку зовнішнього оточення та внутрішніх можливостей підприємства; визначення стратегічних та тактичних цілей; формування стратегії розвитку; визначення принципів, методів і форм ПОС; розробка практичних заходів, рекомендацій щодо формування та удосконалення ОС; формальне закріплення та інституціоналізація змін ОСУ.

Проте слід зазначити, що у багатьох випадках формування складної ієрархічної системи управління інноваціями пов'язано з чималими проблемами, а саме з такими: нестача координації спільних зусиль; низький рівень орієнтації на досягнення загальних результатів засвоєння інновацій; нечіткий розподіл відповідальності за кінцеві результати; низький рівень мотивації працівників, зайво технократична спрямованість інноваційних процесів та ін.